

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 145/20
Luxembourg, 24. november 2020

Kohtuotsus (liidetud kohtuasjad C-225/19 ja C-226/19)
R.N.N.S. ja K.A. vs. Minister van Buitenlandse Zaken

Liikmesriik, kes teeb teise liikmesriigi esitatud vastuväite tõttu „Schengeni“ viisa andmisest keeldumise otsuse, peab selles otsuses märkima asjaomase liikmesriigi nime ning sellel vastuväitel põhineva konkreetse keeldumise põhjuse, millele lisatakse vajaduse korral selle vastuväite põhjused

Egiptuse kodanik, kes elab oma kodumaal (kohtuasi C-225/19), ja Süüria kodanik, kes elab Saudi Araabias (kohtuasi C-226/19), esitasid Minister van Buitenlandse Zakenile (Madalmaade välisminister, edaspidi „minister“) „Schengeni“ viisa¹ taotlused, et külastada oma perekonnaliikmeid, kes elavad Madalmaades. Nende taotlused jäeti aga rahuldamata ning vastavalt viisaeeskirjadele teatati neile sellest rahuldamata jätmisest standardvormil², mis sisaldab üksteist lahtrit, mis tuleb vastavalt kasutatud põhjendusele märgistada. Käesoleval juhul oli tehtud märke kuuendasse lahtrisse ning viisa andmisest keeldumist selgitati sellega, et puudutatud isikuid peeti ohuks avalikule korrale, sisejulgeolekule või rahvatervisele või ühe liikmesriigi rahvusvaheliste suhetele. See keeldumine põhines Ungari ja Saksamaa, kellega Madalmaade ametiasutused olid viisaeeskirjas ette nähtud menetluses eelnevalt konsulteerinud³, esitatud vastuväidetel⁴. Vormil ei ole puudutatud isikute jaoks siiski täpsustatud, kes olid need liikmesriigid, milline oli konkreetne keeldumise põhjus, millele nelja võimaliku põhjuse hulgast tugineti (oht avalikule korrale, sisejulgeolekule või rahvatervisele või rahvusvaheliste suhetele), ega põhjusi, mistõttu leiti, et nad kujutavad endast sellist ohtu.

Puudutatud isikud esitasid vaide ministrile, kes jättis selle rahuldamata. Seejärel esitasid nad kaebuse⁵ Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlemile (Haagi esimese astme kohus, Haarlemi kohtumaja, Madalmaad), väites, et neil puudub tõhus õiguskaitsevahend, kuna neil oli võimatu neid otsuseid sisuliselt vaidlustada. See kohus otsustas pöörduda Euroopa Kohtu poole esiteks, et teada saada, millised põhjendused tuleb viisa andmisest keeldumise otsuses esitada, kui selle keeldumise põhjus on teise liikmesriigi esitatud vastuväide, ning teiseks, kas sellise keeldumise põhjuse üle on võimalik viisa andmisest keeldumise otsuse peale esitatud kaebuse läbivaatamise käigus teostada kohtulikku kontrolli ning milline on sellise kontrolli ulatus.

Euroopa Kohtu hinnang

Euroopa Kohus otsustas esiteks, et liikmesriik, kes on teinud otsuse, millega keelduti viisa andmisest, kuna teine liikmesriik on esitanud viisa andmisele vastuväite, peab nimetama selles otsuses viimati nimetatud liikmesriigi ning sel vastuväitel põhineva keeldumise konkreetse põhjuse, millele lisatakse vajaduse korral selle vastuväite põhjenduste sisu.

¹ Viisa liikmesriikide territooriumi läbimiseks transiidi eesmärgil või kavandatud viibimiseks liikmesriikide territooriumil kestusega kuni kolm kuud kuuekuulise ajavahemiku jooksul. Liikmesriik annab sellise viisa vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrusele (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (ELT 2009, L 243, lk 1), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrusega (EL) nr 610/2013 (ELT 2013, L 182, lk 1) (edaspidi „viisaeeskiri“).

² Viisaeeskirja VI lisas toodud vorm, millele on viidatud selle eeskirja artikli 32 lõikes 2.

³ Viisaeeskirja artikli 32 lõike 1 punkti a alapunktis vi ette nähtud keeldumispõhjus.

⁴ Viisaeeskirja artiklis 22 ette nähtud eelneva konsulteerimise menetlus.

⁵ Viisaeeskirja artikli 32 lõikes 3 ette nähtud kaebus.

Seoses sellega rõhutab Euroopa Kohus, et viisa andmisest keeldumise otsuse peale kaebuse esitamise õiguse tunnused tuleb kindlaks määrata kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47, mis tagab õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus. Puudutatud isikul peab olema võimalik tutvuda tema kahjuks tehtud otsuse põhjendustega, lugedes kas otsust ennast või saades oma sellekohase taotluse põhjal teada selle põhjendused. Peale selle, isegi kui standardvormi kuuendale lahtrile vastavad põhjendused on varem määratletud, on liikmesriigi pädev asutus kohustatud märkima vajaliku teabe standardvormi rubriigis „Märkused“. Lisaks märgib Euroopa Kohus, et on olemas uus standardvorm, milles võimalikke keeldumise põhjusi, mida varem peeti silmas vahet tegemata, eristatakse nüüd üksteisest⁶.

Euroopa Kohus otsustas teiseks, et selle liikmesriigi kohtud, kes on vastu võtnud teise liikmesriigi esitatud vastuväite tõttu viisa andmisest keeldumise otsuse, ei või kontrollida selle vastuväite sisulist õiguspärasust. Seepärast peab viisa andmisest keeldumise otsuse teinud liikmesriik nimetama selles otsuses ka ametiasutuse, kelle poole taotleja võib selles vastuväite esitanud liikmesriigis kasutatavate õiguskaitsevahendite teadasaamiseks pöörduda.

Sellise järelduse tegemiseks rõhutab Euroopa Kohus esmalt, et viisa andmisest keeldumise otsuse teinud liikmesriigi kohtute kontrolli ese on teatavasti selle otsuse õiguspärasus. Riigiasutustel on aga seoses sellega viisataotluste läbivaatamisel ulatuslik kaalutlusruum viisaeeskirjas ette nähtud keeldumispõhjuste kohaldamise tingimuste ja asjasse puutuvate asjaolude hindamise küsimuses. Kohtulik kontroll sellise kaalutlusruumi üle piirdub seega sellega, et tuleb kontrollida, kas vaidlustatud otsus põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel, ning veenduda, et selles ei esine ilmseid vigu. Seoses sellega peab selle liikmesriigi kohtutel, kes on teinud viisa andmisest keeldumise otsuse põhjusel, et teine liikmesriik on esitanud selle andmisele vastuväite, olema võimalus veenduda, et teiste liikmesriikidega eelnevalt konsulteerimise menetlust, mis on ette nähtud viisaeeskirjas, on kohaldatud nõuetekohaselt, ning eelkõige olema võimalik kontrollida, kas taotleja suhtes on nõuetekohaselt tuvastatud, et tema suhtes kehtib asjaomane vastuväide. Lisaks sellele peab neil kohtutel olema võimalik kontrollida, kas on kohaldatud menetluslikke tagatisi nagu põhjendamiskohustus. Liikmesriigi poolt viisa andmisele esitatud vastuväite sisulist õiguspärasust kontrollivad seevastu selle teise liikmesriigi kohtud.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määruse (EL) 2019/1155, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT 2019, L 188, lk 25), III lisa.